

Skupaj obvladujemo hiv stigmo

Ljudje s hivom in zdravstveni delavci,* si izmenjujemo vidike na stigmo povezano s hivom, da bi se stvari izboljšale.

*Izraz zdravstveni delavci se nanaša na vse, ki so vpleteni v nego ljudi s hivom, kar vključuje zdravnike, sestre, farmacevte in vse ostale strokovnjake kot tudi skupnostne zdravstvene delavce

Klikni tukaj za vidike zdravstvenih delavcev

Skupaj se zoperstavimo hiv s tigmati

Zdravstveni delavci se morda ne zavedajo možnosti za stigmato in kako le-ta vpliva na ljudi s hivom, ali pa zmotno verjamejo, da so te težave že preteklost.

Spregovoriti ne pomeni izzivati svojega zdravnika, ampak sodelovati pri doseganju vaših kliničnih in nekliničnih ciljev.

Vsi si zaslužimo enakopravno in prijazno obravnavo, ne glede na svoj hiv status.

S prepoznavanjem možnih virov stigmat, povezane s hivom, v zdravstvenih ustanovah in s skupnim obravnavanjem stigmat lahko zdravstveni delavci:

Pomagajo posameznikom živeti bogato in polno življenje

Izboljšajo duševno zdravje in klinične rezultate

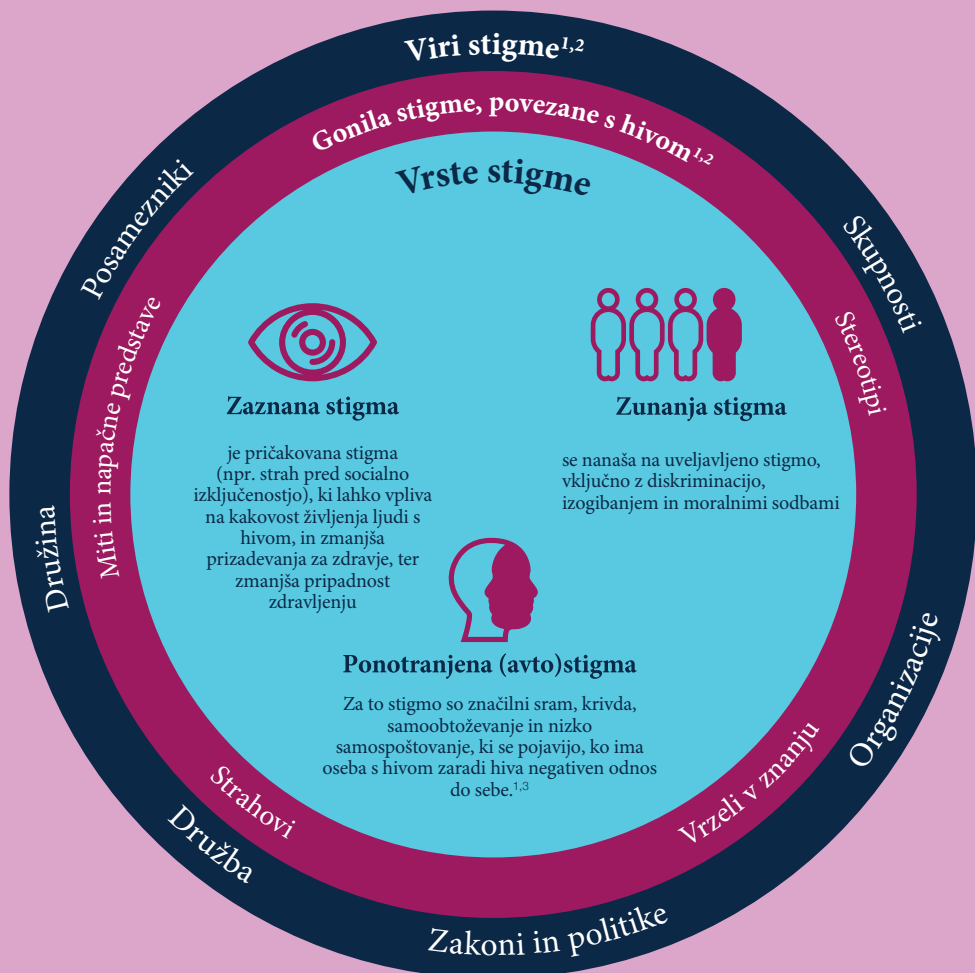
Preprečijo zaplete s hivom in prenos hiva

Skupaj obvladujemo hiv s tigmato

Klikni tukaj za vidike ljudi s hivom

Kaj je stigma?

Stigma, povezana s hivom, je široka, dinamična in večdimenzionalna¹

Osebe, ki živijo s hivom, lahko doživijo številne in križajoče se stigme, povezane z:^{2,3}

- Starostjo
- Spolom
- Spolnostjo
- Raso
- Uporabo drog
- Seksualnim delom
- Migracijskim statusom

REFERENCE

1. van Brakel WH, et al. *BMC Med* 2019;17:13.
2. NAT. Tackling HIV stigma: What works? Using the global evidence base to reduce the impact of HIV stigma. Available at: https://www.nat.org.uk/sites/default/files/publications/Jun_16_Tackling_HIV_Stigma.pdf. Accessed September 2021.
3. Panteic M, Sprague L, Stangl A. *BMC Infect Dis* 2019;19:210.

Razumevanje vedenja zdravstvenih delavcev

Zdravstveni delavci se morda ne zavedajo, kako lahko njihova dejanja ali politika klinike nenamerno stigmatizirajo ljudi, ki živijo s hivom.¹

Kratke obravnave (in vedno bolj virtualne obravnave) pomenijo, da se zdravstveni delavci osredotočajo na vidike, kot so virusna obremenitev in zdravila, namesto na duševno zdravje in dobro počutje.

Za klinične zdravnike je nezaznavna virusna obremenitev ključna za zmanjšanje zapletov in preprečitev morebitnega nadaljnega prenosa hiva.

„Ne verjamem, da se pomanjkanje pozornosti do duševnega zdravja in dobrega počutja zgodi, ker zdravniki tega nečejo raziskati, mislim, da je to zato, ker nimajo časa ... in pogosto ne poznajo najboljšega načina, kako to raziskati.“

Zdravstveni delavci se morda ne bodo počutili samozavestno ali prijetno, ko bodo razpravljali o stigmati ali psiholoških težavah, ali pa ne bodo vedeli, kako začeti pogovor. Morda težko najdejo pravo mero med prijaznostjo in jasnostjo ter strokovnostjo.

Omejeno znanje o virusu in omejene izkušnje z oskrbo, pomenijo, da zdravstveni delavci, ki niso specialisti, morda niso na tekočem s prenosom tega virusa, zdravljenjem in pobudami (kot je na primer N=N).

Ključno dejstvo: prenos krvno prenosljivih patogenov z izpostavljenostjo krvi pri delu je v resničnem svetu izjemno nizek.^{2,3}

Nekatere politike ali prakse, ki vodijo v stigo, so morda sčasoma postale institucionalizirane, na primer vidne oznake v zdravstvenih kartotekah strank.

„Načrtovanje kirurških ali zobozdravstvenih posegov je vedno zadnji primer dneva ... ne zato, ker bi se resnično bali prenosa, ampak to počnejo že 20 let in o tem preprosto ne dvomijo. Ponudniki menijo, da povečujejo udobje za stranke ... vendar je to z vidika stranke lahko zelo stigmatizirajoče.“

Lahko bi sprejeli previdnostne ukrepe za obvladovanje tveganja izpostavljenosti HIV pri tistih, ki niso pozitivni, namesto da so izrecno usmerjeni na vse ljudi s HIVom.

V nekaterih državah lahko zdravstveni delavci doživijo tudi stigo zaradi tega, ker delajo s HIV-pozitivnimi, ali z LGBTQ populacijo, ali s seksualnimi delavci in delavkami.

S HIVom povezana stigma v zdravstvenem okolju lahko povzroči nizke ravni testiranja, zapoznele diagnoze, nizko uporabo prepa/pepa, slabo adherenco pri zdravljenju ter izogibanje zdravstvenemu varstvu in podpornim službam.

REFERENCE

1. Nyblade L, et al. *BMC Med* 2019;17:25.
2. Lee JH, et al. *BMC Public Health* 2017;17:827.
3. Eskandarani HA, et al. *Dan Med J* 2014;61:A4907.

LGBTQ - lezbijke, geji, biseksualci, transspolne osebe in queer/kvir osebe
PEP (pep) - po-ekspozicijska profilaksa
PrEP (prep) - pred-ekspozicijska profilaksa

Kaj lahko storijo zdravstveni delavci za reševanje stigme, povezane s hivom?

Uporabljajte odprt, neobsojajoč jezik.

Zdravstveni delavci so dolžni skrbno izbirati svoje besede.

Povprašajte o strankinih izkušnjah s stigmo, jo pomirite, da ste na voljo za pogovor, in jo spodbudite, da vpraša za pomoč.

Budno spremljajte druge podporne storitve in napotite stranke tudi tja.

(npr. svetovalec, psihiater, vrstniška podpora).

Uporabite odgovorna in primerna vprašanja.

Ste vključeni v oskrbo? Ali ste na zdravljenju? Imate nezaznaven virus?

Uporabite orodja za lažji pogovor, določanje prioritet in obvladovanje težav.

(npr. termometer težav/distress thermometer)

Vključite ljudi, ki živijo s hivom, v pogovore o prednostnih nalogah zdravljenja in vseh odločitvah o njihovi oskrbi.

Zdravstveni delavci so odgovorni, da so na tekočem z napredkom na področju hiva.

Za nasvet se obrnite na izkušenega kolega ali strokovnjaka.

Sprejmite multidisciplinarni timski pristop k obvladovanju hiva.

Pridobite povratne informacije o strankinih izkušnjah na njihovi kliniki.

Usposobite vse, (vključno z osebjem v sprejemni sobi in recepciji) za zagotavljanje storitev brez stigme, ki ščitijo zasebnost ljudi s hivom.

Razmislite, kako bi lahko vključili storitve, ki jih vodijo skupnosti, da bi izboljšali testiranje na hiv in uporabo prepa/pepa v skupnostih.

Nedvoumno sporočajte, da je
N=N

U=U
undetectable untransmittable

kar pomeni, da lahko stranke živijo bogato in polno življenje.

Trdno je dokazano, da ljudje, zdravljeni zaradi hiva, ki imajo nezaznavno virusno obremenitev, ne morejo prenesti okužbe.

Nazaj

Klikni tu za vidike ljudi s hivom

REFERENCE

1. Prevention access campaign. Undetectable=Untransmittable. <https://www.preventionaccess.org/undetectable>. Objavljeno julij 2016. Zadnji dostop september 2021.

Stigma je lahko ovira pri dostopu do oskrbe za ljudi s hivom

Stigma, povezana s hivom, lahko močno vpliva na vedenje ljudi v skrbi za zdravje, zlasti v državah, kjer hiv-pozitivni, doživljajo visoko stopnjo diskriminacije s strani družine, članov skupnosti in zdravstvenih delavcev. Tak strah pred stigo in pomanjkanje znanja o HIV prispevata k:

Nizki stopnji testiranja.¹

Slabi vključenosti v zdravstvene storitve in nizki udeležbi v dejavnostih, povezanih s hivom (npr. izobraževalne ure).¹

HIV stigma lahko v nekaterih državah poveča strah pred pregonom zaradi možnega prenosa HIVa ali povezovanja z LGBTQ populacijo.

Boljše počutje med zdravljenjem, strah pred razkritjem statusa in finančne skrbi lahko povzročijo, da ljudje ne nadaljujejo z zdravljenjem.²

Poskusom skriti svoj videz pri dostopu do oskrbe, da bi se izognili temu, da bi bili prepoznani in "razkriti" kot HIV pozitivni.¹

„Vsi vedo, da imate HIV ... že vstopiti v kliniko za HIV po zdravlilu je izziv. Če bi zdravlilo pošiljali po pošti, bi bilo ceneje in bolj zasebno, poleg tega se vam ne bi bilo treba soočati s stigo.“ – Indonezija

Diagnoza HIVa lahko sproži občutke izoliranosti, sramu in krivde, samomorilne misli in strah pred reakcijami ali obsojanjem drugih.

„Še vedno obstaja element stigmatizacije zaradi tega, kako ga dobite.“

„Razkril sem se šele pred približno 10 leti ... ker sem imel 2 mlajša otroke in zato nisem želel nobenih zapletov v šoli z njihovimi prijatelji ... zato sem poskušal to ohraniti kot skrivnost.“ – Italija

„Prijatelj je umrl za aidsom pred 2 letoma v podeželski skupnosti, ker se je preveč bal, da bi komu povedal. Zavrčal je zdravljenje z zdravili (ART) ... čeprav bi mu jih lahko prinesli na dom, ga je skrbelo, da jih bodo sosede našli.“ – ZK

„Prva stvar, ki vam jo (zdravniki, vrstniška podpora) povedo je, da nikogar ne obvestite o svojem statusu, ker boste zaradi tega izolirani.“ – Indonezija

„Občutil sem, da veliko stvari, ki jih drugim ljudem ne odrekajo, nam odrekajo.“ – Italija

„Moral sem prositi zdravnika svojih otrok ... naj pokliče v šolo in jim pove, da moji otroci nimajo HIVa.“ – Nizozemska

REFERENCE

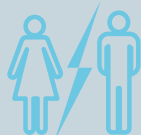
1. Fauk NK, et al. *Front Med (Lausanne)* 2021;8:625787. 2. Chirambo L, et al. *BMC Public Health* 2019;19:1382.

LGBTQ - lezbijke, geji, biseksualci, transspolne osebe in queer/kvir

Ljudje s hivom, lahko doživijo vrsto stigmatizirajočih vedenj v sistemu zdravstvenega varstva

Upoštevajte, da so to pogledi ljudi s hivom v različnih državah po svetu, nekateri pa so izpred mnogih let.

Zdravstveni delavci se izogibajo fizičnemu stiku in se zmotno bojijo prenosa hiva

„Zdravniki se me sploh niso hoteli dotakniti.“ – Indonezija

Zdravstveni delavci sprašujejo, kako se je okužil s hivom, brez očitnega zdravstvenega razloga

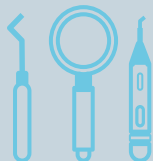
„Imel sem raka ... zdravnik mi je postavil vprašanja, kot so 'Kako ste dobili hiv?', kar pravzaprav ne bi smelo biti pomembno.“ – ZK

„Ko je moj osebni zdravnik rekel: 'Kako si ga dobil?', namesto da bi me videl kot nekoga, ki ni dobro ... je bil njegov prvi interes, da bi dobil odgovore zase.“ – Irska

Osebne vrednote in verska prepričanja lahko vodijo zdravstvene delavce do predpostavk in sodb o morali

„Zdravstveni delavci morajo te pristranskosti in vero izločiti iz svojega dela, a na žalost se to ne zgodi pogosto.“ – Irska

Težave pri dostopu do zdravljenja

„... morate se boriti, celo za manjše posege v zdravstvenih ustanovah, da jih dobite.“ – Italija

Zdravstveni delavci izvajajo dodatne, nepotrebne varnostne ukrepe

„Pristal sem na urgenci, eden od osebja pa si je nadel trojne rokavice, ker ... imam hiv.“ – ZK

Razkritje brez privolitve

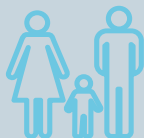
„Doživela sem, da so moj status razkrili družinskim članom, ki jim še nisem povedala za svoj hiv, kar je bil precej travmatičen dogodek ... preprosto grozno, res.“ – ZK

Stigmatizirajoč jezik ali prakse

„Prideš zgodaj [na gastroskopijo], [vendar] si zadnji, ki ga pregledajo. Ko vprašaš zakaj ... [pravijo] 'Nimamo prave opreme za sterilizacijo vsega' ... To je grozen trenutek.“ – Italija

„Zakaj že na začetku obiska niste rekli, da imate hiv? Zdaj moramo razkužiti celotno ginekološko ordinacijo!“ – Romunija

Odvračanje od otrok

„Nikakor ne, ne smete imeti otrok, umrli boste. Raje si kupite krsto.“ – Burundi

Drugačna poporodna izkušnja

„Nekatere ženske pravijo, da jim dajo otroka z razdalje enega metra ... ni tiste nežnosti in prijaznosti.“ – ZK

Premagovanje stigme kot oseba s hivom

Diskriminacija, izogibanje in moralne obsodbe drugih lahko prizadenejo ljudi, ki so najbolj ranljivi

Ljudje s hivom, so te strategije uporabili za zoperstavljanje stigmati in za zaščito svojih pravic

Samorefleksija, ki vključuje razumevanje osebnih prepričanj, misli in občutkov v zvezi s hivom, lahko pomaga prepoznati zaznana in sprejeta stigma, hkrati pa izboljša samozavest in dobro počutje.¹

„Sčasoma ugotoviš, da je to le še eno stanje, samo to traja nekaj časa.“ – ZK

„Mnogi ljudje s hivom so morali postati 'strokovne stranke'. Resnično smo navajeni, da se precej vključimo in pogovarjamo o naši oskrbi. Zelo pogosto ugotovim, da vem več o HIV kot moj osebni zdravnik.“ – ZK

Več informacij lahko ljudem pomaga, da se počutijo pripravljene za obvladovanje stigme² in jih spodbudi, da prevzamejo aktivno vlogo pri odločitvah glede zdravstvene oskrbe.

Poiščite pomoč prek svetovanj in oskrbe, ki zagotavljajo varen in zaupen prostor za pogovor in podporo.^{2,3} Skupine ali mreže vrstnikov so prav tako dragocen vir podpore, usmerjanja in izobraževanja.^{2,4}

Spregovorite, če ste priča ali sami doživite stigmatizacijo.

„Ko vidite, da ste stigmatizirani, tega ne glejte mirno. Takoj jih popravite. Povejte jim, ker nihče drug tega ne bo naredil namesto nas. Moramo se obvarovati.“ – Nizozemska

„Smo ljudje in zaslužimo si enake pravice, enako zdravje, enako obravnavanje kot vsi, ki ne živijo s hivom.“ – Burundi

Razumite svoje pravice do zdravstvenega varstva in zasebnosti.³

 Nazaj

[Klikni tu za vidike zdravstvenih delavcev](#)

REFERENCE

1. France F, et al. *PLoS One* 2019;14:e0210152.
2. Kumar S, et al. *AIDS Patient Care STDS* 2015;29:157–163.
3. Myhre JM, Sifirs D. Overcoming the HIV stigma. Dostopno na: <https://www.verywellhealth.com/a-practical-guide-to-coping-with-hiv-stigma-49173>. Zadnji dostop september 2021.
4. Enane LA, et al. *AIDS Care* 2020;32:104–112.